

Marinens Sanitetsoffisersforening

www.msosf.no

Vil vi nedgradere liv og helse i forsvaret av Norge?

Forsvaret planlegger å nedgradere flere sjefer i Forsvaret, dette inkluderer blant andre sjefen for Forsvarets Sanitet, sjefen for Saniteten i Sjøforsvaret og Fagsjef Hæren Sanitet.¹ Tidligere er Veterinærinspektøren nedgradert.

Marinens Sanitetsoffisersforening vil advare mot konsekvensene av en nedgradering av sanitetssjefene i Forsvaret og ber om at beslutningen snus.

Hva er ulempene med en nedgradering av ledelsen av saniteten?

- Nedgraderingen av sjefene er ensbetydende med en nedgradering av fagområdet og derved ivaretagelsen av syke og sårede i Forsvaret.
- Nedgraderingen vil gjøre sanitetens jobb vanskeligere. Anerkjennelse og status er viktig og en vesentlig faktor for evnen til å gjøre en god jobb. Nedgraderingen vil være negativt internt i Forsvaret, i forhold til våre allierte og i forhold til våre sivile samvirkepartnere.
- I løpet av de siste 30 år, siden slutten på den kalde krigen, har arbeidsdelingen mellom helse og forsvar som gjelder sanitet blitt vesentlig endret. I dag er hoveddelen av denne viktige tjenesten sivil og ikke lenger militær. Nedgraderingen av helsesjefene i forsvaret vil svekke forsvarets innflytelse sivilt og vanskeliggjøre samvirket.
- Helt tilbake til 1814 har sanitetssjefene i Hæren, senere Forsvaret, vært på generalsnivå. Her snakker vi om en over 200 år gammel tradisjon. I Sjøforsvaret har sjefen vært kommandør, eller høyere, siden krigen. Sanitet er et lite fagfelt, men nedgradering har likevel radikalt negative konsekvenser.
- I Forsvaret følges grad, vektlegging og innflytelse ad. Nedgradering av sanitetssjefen i Forsvaret, Sjøforsvaret og Hæren sender svært negative signaler. Det er vanskelig å forstå dette annerledes enn at Forsvarsdepartementet og Forsvarssjefen legger mindre vekt på sanitet og ivaretagelse av liv og helse for offiserer, befal og soldater. Marinens Sanitetsoffisersforening er overbevist om at dette ikke er i tråd med våre politikeres ønsker.
- Saniteten ble likestilt med de operative i Hæren i 1888 (og i Sjøforsvaret i 1892) etter beslutning i Stortinget. Den gangen ble sanitetsoffiserer gjort likeverdige med operative offiserer. Det fungerte problemfritt frem til 1980-tallet. Siden har likebehandling, rettigheter, respekt og system vært kontinuerlig utfordret. Resultatet har vært svekket respekt, svekket status, svekket lønn og, naturlig nok, svekket rekruttering. Helheten blir dessverre en oppskrift på mislykket sanitet og svekket helsetjeneste. Nedgraderingen av saniteten i Forsvaret og forsvarsgrenene er et ytterligere stort skritt i feil retning.
- Forsvaret har i løpet av de siste 40 år hatt tiltagende problemer med å rekruttere helsepersonell både til faste stillinger, beredskapskontrakter og verneplikt. Dette har litt med lønn å gjøre, men lønn alene kan langt ifra forklare problemet. Mangel på respekt for

medisinske kompetanse og mangel på evne til å utvikle og vedlikeholde en verneplikts- og reserveoffisersstruktur er frustrerende stor. Forsvarets situasjonsforståelse for sin egen utfordring er fraværende. Helsetjenesten i Norge utgjør rundt 250 000 menneske. Forsvaret trenger i fred rundt 1 000 helsepersonell, i krig vesentlig mer. Forsvaret er ikke i nærheten av å vise disse fagfolkene den respekt og anerkjennelse som er nødvendig for å sikre rekruttering. Dagens situasjon er heller et resultat av "på tross av" enn "på grunn av". Dette problemet er enkelt å fikse, de håpløse rammebetingelsene er forsvarsinterne, men viljen er mangelfull og ledelsens engasjement er fraværende.

- Det norske forsvaret er svært lite og er svært avhengig av støtte fra NATO og våre viktigste allierte. Saniteten er en viktig del av dette samarbeide, både for å sikre tilstrekkelig sanitetstjeneste for våre egne styrker, men ikke minst for å sikre at våre allierte får den sanitetsstøtte de trenger og som de forventer for å gi oss den støtte vi så sårt trenger. Hvis Forsvaret og forsvarsgrenene nedgraderer sine sanitetssjefer vil samarbeide og samvirke med våre allierte lide vesentlig og konsekvensen er dårligere sanitet for egne og allierte. Vår viktigste allierte er USA. For de som forstår problemstillingen, prøv å få samvirke med USA til å virke uten å ha en general eller admiral som sendemann, det er bare å glemme.
- Fra den kalde krigens slutt til i dag har Forsvarsdepartementet, i forhold til Helse- og Omsorgsdepartementet og Justis- og Beredskapsdepartementet, vesentlig endret ansvar og grensesnitt for sanitetstjenesten. Hvis denne radikale endringen i grensesnitt skal fungere i fred, krise og krig, må sanitetsledelsen i Forsvaret og forsvarsgrenene for det første være på tilstrekkelig høyt nivå til å få den nødvendige innflytelse for liv og helse i tverrprioriteringen internt. For det andre må ledelsen i forsvaret og forsvarsgrenene være på et tilstrekkelig høyt nivå til å kunne utvirke den nødvendige innflytelse og samvirke i den sivile helsetjeneste (som i dag har et budsjett seks ganger høyere enn Forsvaret). En nedgradering fra to stjernes nivå er et radikalt avvik fra en 200 års historie og vil vise i handling at Forsvarets interesse for sine soldaters interessen for liv og helse er redusert. Marinens Sanitetsoffisersforening mener dette er svært bekymringsfullt.

Hva er fordelene med en nedgradering av ledelsen av saniteten?

- Alle saker har jo en oppside og en nedside. De negative konsekvenser har vi beskrevet punktvis ovenfor. Oppsiden er at man sparer noen lønnstrinn og noen pensjonspoeng ved å nedgradere en general til en brigader og en kommandør til en kommandørkaptein. Besparelsene er meget lave i forhold til de alvorlige konsekvensene. Det er etter vår oppfatning ikke verd å spare stjerner og striper hvis det er soldatenes liv og helse som ofres. Marinens Sanitetsoffisersforening mener dette er symbolpolitikk av dårligste klasse.

Denne beslutninger er for viktig til å overlates til Forsvaret, dette er en viktig politisk avgjørelse. Her endrer forsvaret en politikk som Stortinget vedtok uten at Stortinget involveres. I 1888 besluttet Stortinget at saniteten i Hæren skulle gjøre militære og likestilles med de operative offiserer (tilsvarende vedtok Stortinget for Sjøforsvaret i 1892). Nå blir det foreslått å omgjøre dette vedtaket og nedgradere saniteten, men ikke de operative. Dette blir en meget uheldig disharmoni. Fra 1882 (og 1892) til i dag har saniteten blitt vesentlig viktigere for vårt forsvar og vektleggingen på helse mange ganger større. En nedgradering blir da ikke bare feil, men vesentlig mer feil.

Marinens Sanitetsoffisersforening ber om at forsvarets sanitetssjef forblir general (eller admiral), Sjøforsvarets sanitetssjef forblir kommandør og Fagsjef Hærens Sanitet forblir oberst for å settes i stand til å gjøre sin viktige jobb for våre offiserer, befal og soldater. Nedgradering av stillingene er nedgradering av tjenesten. Nedgradering av tjenesten er nedgradering av omsorgen. Nedgradering av omsorgen svekker forsvarsevne og er etisk uforsvarlig omsorg for våre mannskaper.

Marinens Sanitetsoffisersforening mener dette er i bunn og grunn et spørsmål om liv og helse. Beslutningen om nedgradering må snus.

Ulrik Hansen (elektronisk signert)
Formann Marinens Sanitetsoffisersforening

Kontaktinformasjon: vet.ulrik.hansen@gmail.com Mobiltlf [93690614](tel:93690614)

2021-12-13

ⁱ <https://forsvaretsforum.no/eirik-kristoffersen-forsvarssjef-personell/forsvaret-kutter-toppstillinger-en-handfull-generaler-og-20-oberster-forsvinner/229406>
<https://forsvaretsforum.no/forsvarsdepartementet-forsvarssjef-norges-offisersforbund/kristoffersen-rydder-i-rekkene-kan-bli-faerre-toppstillinger/166757>